

Voorbeelden, toelichtingen en figuren	9
Inleiding	13
“Europa heeft beslist dat...”	14
Comitolowie? Comitolowat?	15
Een ondoordringbaar kluwen?	15
Ten geleide: de verdere opbouw van dit boek	17
Een zijsprongetje: de politieke wetenschap en Europese besluitvorming	21
De oude strijd: neofunctionalisten tegen intergouvernementalisten	21
Wandelen met de hond: een principal-agent perspectief	23
Instellingen zijn belangrijk	24
Macht achter de schermen: netwerktheorieën	27
Multilevel governance als metafoor	30
Noten	31
1. Historische beslissingen	33
1.1 Inleiding	33
1.1.1 Wat zijn historische beslissingen?	33
1.1.2 Staats- en regeringsleiders aan het Europese roer	34
1.1.3 Een klein clubje?	34
1.2 Vier historische beslissingen: de procedures en de realiteit	37
1.2.1 Financiële meerjarenplannen: moeilijke centenkwesities	37
1.2.2 Een nieuwe voorzitter van de Commissie: de strijd om een topfunctie	40
1.2.3 Uitbreiding: hoe groot wordt de Unie?	45
1.2.4 Het wijzigen van de verdragen: timmeren aan de fundamenteën	49

1.2.5	Conclusie: de Europese Raad hakt de historische knopen door (maar het Europees Parlement roert zich)	53
1.3	Instelling 1: de Europese Raad	55
1.3.1	Samenstelling van de Europese Raad	56
1.3.2	Weinig functies op papier	57
1.3.3	De voorbereiding van een Europese Raad	58
1.3.4	De chefs en hun rituelen	60
1.3.5	Het slotdocument: elke komma telt	64
1.3.6	De Europese Raad in een uitgebreide Unie	65
	Noten	66
2.	Europese wetten	69
2.1	Honderdduizend bladzijden	69
2.2	De meest gebruikte procedure: de gewone wetgevingsprocedure	72
2.2.1	Het verloop van de gewone wetgevingsprocedure: pingpong tussen instellingen	75
2.2.2	Cijfers over de gewone wetgevingsprocedure (en de medebeslissingsprocedure)	81
2.3	De bijzondere wetgevingsprocedure	84
2.4	Instelling 2: de Europese Commissie	89
2.4.1	Het politieke niveau: het College van Commissarissen	92
2.4.2	Het administratieve niveau: Directoraten-Generaal en Diensten	97
2.4.3	Het initiatiefrecht van de Commissie	99
2.4.4	De voelsprietten en de helplijnen van de Commissie	102
2.4.5	Het College van Commissarissen aan het werk	106
2.5	Instelling 3: de Raad	107
2.5.1	De samenstelling van de Raad en het coördinatieprobleem	108
2.5.2	Een roterend voorzitterschap	111
2.5.3	De werking van de Raad: vechten om de stemmen (maar uiteindelijk zoveel mogelijk bij consensus beslissen)	113
2.5.4	Het Secretariaat-Generaal: het geheugen van de Raad	122
2.5.5	Het Coreper: topdiplomaten onder elkaar	123
2.5.6	De werkgroepen: waar het echte werk gebeurt	127
2.5.7	De Raad in een uitgebreide Unie	129
2.6	Instelling 4: het Europees Parlement	130
2.6.1	Een indrukwekkend traject	130
2.6.2	Samenstelling en fracties	133
2.6.3	Organisatie van de werkzaamheden	138
2.6.4	De parlementaire commissies: cruciale schakels in het wetgevende werk	141
2.6.5	Deelname aan de besluitvorming onder de gewone wetgevingsprocedure	145

2.6.6	Secretariaat-Generaal en andere medewerkers	148
2.6.7	De uitdagingen voor het Parlement	149
2.7	Andere spelers in het verhaal	150
2.7.1	Het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: de praatbarakken	151
2.7.2	Nationale en regionale parlementen op zoek naar hun rol	154
	Noten	158
3.	De uitvoering van de Europese wetgeving	163
3.1	Een gedeelde verantwoordelijkheid	163
3.2	Het implementatiedeficit	165
3.3	Uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen	169
	Noten	178
4.	Een alternatieve techniek van besluitvorming: open coördinatie	181
4.1	Zachte regelgeving: met pek en veren paraderen	181
4.2	Een voorbeeld: de werkgelegenheidsstrategie	186
	Noten	189
5.	De deelname van het federale België aan de Europese besluitvorming	191
5.1	Inleiding	191
5.2	Regio's en hun toegangspoorten tot Europese besluitvorming	193
5.2.1	Rechtstreekse en formele participatie	193
5.2.2	Rechtstreekse en informele participatie	194
5.2.3	Onrechtstreekse en formele participatie	195
5.2.4	Onrechtstreekse en informele participatie	195
5.2.5	De regionale attaché in de Permanente Vertegenwoordiging: spin in het web	196
5.2.6	Een evaluatie	196
5.3	Het Belgische standpunt en de verdediging ervan	197
5.3.1	De formulering van een Belgisch standpunt	197
5.3.2	Parlementen: de grote afwezigen?	198
5.3.3	België in de Raad	200
	Noten	201
6.	Besluit: democratie in de wondere wereld van de Europese Unie	203
Bijlage		
	Relevante verdragsartikelen	207
	Verdrag betreffende de Europese Unie	207
	Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie	213